

MAATIAINEN – DET LANTLIGA KULTURARVET RY

Toimintasuunnitelma 2014

Maatiainen ry - Det lantliga kulturarvet (jatkossa *Maatiainen*) on yleishyödyllinen yhdistys, jonka pyrkimyksenä on säilyttää ja edistää kulttuurikasvien ja kotieläinten lajinsisäistä monimuotoisuutta sekä kulttuuriympäristöjen monimuotoisuutta sekä levittää alan osaamista ja käytännön taitoja. *Maatiainen* kokoaa jäsenikseen kulttuurikasveista, maatiaiseläimistä sekä perinnemaisemista kiinnostuneita henkilöitä. *Maatiaisen* toiminnassa on kolme pääaluetta: maatiaiskasvit, maatiaiseläimet ja perinnemaisemat. *Maatiainen* tahtoo olla ylläpitämässä perinnetaitojen säilymistä. Yhdistys on perustettu vuonna 1989.

1. VARSINAINEN TOIMINTA

1.1. Toimisto ja sen hoito

Maatiaisen toimisto on osoitteessa **Stenbäckinkatu 8 A 48, myymälä 2, 00250 Helsinki. Vuokrasopimus** on voimassa toistaiseksi. Maatiainen etsii toimintaansa paremmin tukevia tiloja.

Maatiaisen osa-aikaisena toiminnanjohtajana työskentelee **Maija Manninen. Anja Alanko** toimii konsultoivan asiantuntijan roolissa. Lisäksi työllistetään harjoittelijoita, ja talkoolaiset ovat suurena apuna. Toimistoa ja myymälää pidetään auki ainakin keskiviikkoisin ja torstaisin kello 12–18, mahdollisuuksien mukaan ja erityisesti huhti-toukokuussa enemmänkin. Toimistossa hoidetaan yhdistyksen jokapäiväisiä töitä, yhdistyksen hallintoa, jäsenasioita, kursseja, tapahtumia sekä myydään siemeniä, kirjoja ja kortteja.

Toimisto on kokoontumispaikka yhdistyksen hallitukselle sekä toimintaryhmille, ja siellä järjestetään monipuolisia tapahtumia. Toimistoa vuokrataan kokouspaikaksi ja sen osia toimistotilaksi samanmielisille yhdistyksille, kuten *Ympäristö- ja kuluttajapoliittiselle yhdistykselle*.

1.2. Maatiainen-lehti, -kirja, verkkosivut ja esite

Jäsenlehti *Maatiainen* ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jäseniä aktivoidaan osallistumaan lehden tekoon ja käyttämään lehteä monipuolisesti. Paikallis- ja toimintaryhmille varataan palstatilaa. Lehden päätoimittajana toimii **Susan Wilander** ainakin kahdessa ensimmäisessä numerossa. Lehdellä on toimitusneuvosto jäseninään päätoimittaja Susan Wilander, **Anja Alanko, Vuokko Coco, Maija Manninen, Henrietta Pitkänen, Timo Rantakaulio Tarja Suksi ja Riku Cajander**. Sen kutsuu koolle Susan Wilander. Julkaistaan lehdessä tietoa maatiaisruuasta ja villivihannesruokaohjeita. Lehdessä pyritään esittelemään vanhoja ja uusia kasvimaasadon säilytys- ja säilöntätapoja. Lehteen pyritään saamaan entistä enemmän jäsenten omia niksejä. Maatiainen-lehteä myydään *Akateemisessa Kirjakaupassa*. Lehdessä on tilaa myös jäsenten pienilmoituksille.

Suunnitteilla on Maatiainen-lehdessä ilmestyneiden kautta aikojen parhaiden artikkeleiden kokoaminen, joka mahdollisesti julkaistaan, jos työhön saadaan rahoitusta.

Kotisivujen päivittää ja kehittää **Keijo Luoto**. Maatiaisella on Facebook-sivut ja keskusteleva Facebook-ryhmä. Esite uusitaan kevään puutarhamessuille.

1.3. Siementoiminta ja vuoden 2014 maatiaskasvi

Arvokkaiden kasvikantojen siemenet ovat keskeinen osa ympäristömme geeniperintöä. Yhdistyksen siementoiminnalla turvataan osaltaan luontomme monimuotoisuuden säilymistä muuttuvissa olosuhteissa. Siementoimintaa ja -välitystä kehitetään pitkäjänteisesti.

Siementen käsittelyn päävastuu on toimintavuonna 2014 **Pirkko Kukkolalla**, joka hoitaa siemenpakkaamoa. Vuoden 2014 siemenluettelo julkaistaan Maatiainen-lehden 1/2014 yhteydessä. Luettelon painopiste on vanhoissa kasvikannoissa ja -lajikkeissa. Hankitaan siemenvalikoimaan lisää hyöty- ja maustekasvien vanhoja kantoja ja lajikkeita. Jatketaan yhteistyötä pohjoismaisen geenipankin **NordGenin** ja muissa maissa toimivien *Maatiaista* vastaavien järjestöjen, kuten ruotsalaisen **Sesamin**, itävaltalaisen Noan Arkin (*Arche Noah*) ja virolaisen **Maadjas** -järjestön kanssa. Siemeniä tarjotaan myyntiin museokauppoihin, tapahtumiin, koulutustilaisuuksiin ja messuille. Perustetaan siementen myyntiä varten nettikauppa.

Yhdistys kehittää siemenseoksia, jotka pitävät yllä monimuotoisuutta puutarhassa, sekä siemenseoksia paikallisiin tarpeisiin. Näitä ovat mm. erityiset siemenseokset, joita suosivat linnut, päiväperhoset tai mesipistiäiset. Siementen alkuperä pyritään kirjaamaan entistä paremmin sekä levittämään tätä käytäntöä siementen ostajille. Arvokkaiden siemenkantojen ostajia kehoitetaan pitämään kantaa yllä. Geeniperimän säilyttämisen kannalta tärkeimpien kasvilajien ja lajikkeiden osalta yhdistykselle pyritään saamaan lisää ns. luottosiemenkasvattajia, jolloin säilyttäminen ja lisääminen on entistä varmempaa. Siemenluettelon laatii **Anne Leino**. **Pirkko Kahila** konsultoi tarvittaessa ja oikolukee siemenluettelon.

Elintarviketurvallisuusvirasto EVIRA uudisti Maatiaisen siementen myynti- ja pakkausluvan aikavälille 29.8.2013-28.8.2018. Lupa myönnettiin hakemuksen mukaisesti viljakasveille, nurmi- ja rehuksveille, öljy- ja kuitukasveille, vihanneksille, juurikkaille, nurmi- ja nurmikkoseoksille, viljaseoksille sekä perunoille.

Tehdään yhteistyötä Seurasaaren Ystävät ry:n, Puutarhamarttojen sekä Museoviraston kanssa mm. Seurasaaren maatiaispellon viljelyssä. Viljelijät kasvattavat satoa pellossa omaan käyttöönsä sekä tuottavat siementä ja lisäysainesta yhdistyksen myyntiin ja vaihtoon. Pelto toimii myös näytemaana.

Vuoden 2014 maatiaskasvi on **tattari**. Tattaria tehdään tunnetuksi lehdessä ja tapahtumissa.

1.4. Perinnemaisemat ja -pihat

Kerrotaan lehdessä vuoden 2014 perinnemaisemasta. Kohteeseen ensi kesänä järjestettävästä tutustumisretkestä tiedotetaan lehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla. Annetaan paikan ylläpitäjälle tai hoitajalle Maatiaisen perinnemaisemakunniakirja vuonna 2008 alkaneen käytännön mukaan.

Pyydetään jäseniä tekemään ehdotuksia arvokkaista perinnemaisemista vuoden 2015 perinnemaisemakohteeksi. Ohjeet julkaistaan lehdessä ja yhdistyksen kotisivuilla. Valinnasta vastaa hallitus yhdessä perinnemaisemavastaava **Leena Saarion** valmistelun pohjalta.

1.5. Maatiaiseläimet

Hallitus on valinnut suomenpienhevosen vuoden 2014 maatiaiseläimeksi. Toimintavuoden aikana tehdään eläintä tunnetuksi lehdessä, www-sivuilla ja tapahtumissa. Kannustetaan mahdollisuuksien mukaan ns. Jaalan lampaan säilymistä ja lisäämistä sekä sarvien säilymistä jaalanlampaalla.

Jatketaan yhdistyksen nimissä maatiainsautojen polveutumistietokannan pitoa nettiosoitteessa maatiainen.fi. Kantakirja on mahdollisimman julkinen ja sitä hoitaa Jarmo Manninen.

Maatiaiseläin-toimintaryhmä pyrkii syventämään ja ylläpitämään yhteyksiä Viron maatiaistahoihin sekä Skandinavian ja Pohjois-Euroopan maatiaiskotieläinyhdistyksiin. Tämän voisi järjestää esim. luomalla yhteisiä keskustelufoorumeja ja järjestämällä molemminpuolisia vierailuja eri kohteisiin. Myös lehtijuttuja yhdistyslehtien kesken voitaisiin vaihtaa (esim. Norjasta voitaisiin kirjoittaa *Maatiainen*-lehteen juttuja **Telemark**-karjasta, ja meiltä he saisivat vaihdossa jutun lapinlehmästä jne.). Jatketaan monipuolisten maatiaiseläinartikkeleiden julkaisemista lehdessä.

1.6. Paikallis- ja toimintaryhmät

Pohjois-Karjalan paikallisryhmä (Tuovi Mutanen), **Pirkanmaan paikallisryhmä** (Erkki Lehtimäki) sekä **Turun seudun paikallisryhmä** (Terhi Arell) jatkavat toimintaansa järjestämällä taimivaihtoja, siemenpäiviä ja erilaisia kurseja. Pyritään käynnistämään **Etelä-Savon ja Pohjois-Pohjanmaan paikallisryhmien** toiminta. Kesän kotimaan maatiainmatkan yhteydessä pyritään aktivoimaan **paikallistoimintaa**.

Siemenryhmä jatkaa vuonna 2014 (Pirkko Kukkola, Anne Leino, Anja Alanko, Timo Rantakaulio ja Juhan Savander).

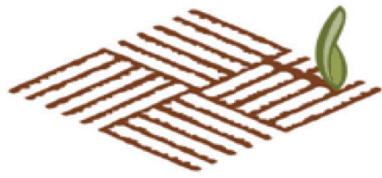
Avoimina toimintaryhminä jatkavat **ruokaryhmä** (Anja Alanko), **taimipäiväryhmä** (Pirkko Kahila, Minna Kärkkäinen, Henrietta Pitkänen), **näyttelyryhmä** (Maija Manninen), **maatiaiseläin-toimintaryhmä** (Dina Samaletdin, Ilmari Majuri, Laura Murto), **perinnemaisemaryhmä** (Leena Saario, Pentti Alanko). Ne, jotka ovat kiinnostuneita avoimien ryhmien toiminnasta, ovat tervetulleita mukaan. Tarpeen mukaan uusia ryhmiä voidaan perustaa.

1.7. Yhteiskunnallinen toiminta

Yhdistys osallistuu **MMM:n geenivaralautakunnan** työhön: *Maatiais*en edustajana GEVAssa jatkaa **Timo Rantakaulio** ja varaedustajana **Anna Lassila**. Yhdistys osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun toimialaansa kuuluvissa kysymyksissä. Osallistutaan yleiseurooppalaiseen maatiaisjärjestöjen yhteistyöhön EU säädösten valmistelussa.

Pidetään tarpeen mukaan yhteyttä päättäjiin ja säädösten valmistelijoihin Maa- ja metsätalousministeriössä (MMM) ja Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa (MTT) *Maatiais*en toimialaan kuuluvissa asioissa. Edistetään maatiaiseläinten ja -kasvien hyötykäyttöä arvokkaiden geenivarojen suojelemiseksi, tärkeänä esimerkkinä maatiaishärkäpapujen elintarvikekäyttö. Edistetään erityisesti maatiaishyötykasvien kotitarvekäyttöä.

Yhdistys tarttuu aktiivisesti maatiaiseläinrotujen kuten **kyytön ja lapinlehmien, harvinaisten lammaskantojen ja erisukuisen suomenhevosen** säilyttämistä koskeviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Huomiota kiinnitetään myös maatiainslampaalla ja naudalla hyvin harvinaisiksi käyneiden sarvien esiintymiseen ja säilymiseen.

MAATIAINEN

1.8. Yhteistyötahot

Maatiainen ry:n läheisiä yhteistyötahoja ovat *Seurasaaren ystävät*, *Seurasaarisäätiö*, *Museovirasto*, *Sommelo ry*, *Uudenmaan Marttojen Puutarhamartat*, *Biodynaaminen yhdistys*, *Ahlmanin ammattiopisto Tampereella*, *Puutarhanaiset*, *Metsähallitus*, *Sarka-maatalousmuseo*, Turussa oleva *Kuralan Kylämäki -museo*, *MTT* (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus), *Helsingin yliopiston kasvitieteellinen puutarha*, *Dodo ry*, *Suomen Kotiseutuliitto*, *Mustilan ystävät*, *Suomen kulttuuriperinnön tuki*, *Luomuliitto*, *Dendrologian seura*, *Blomsterodlingens väänner*, *Hyötykasviyhdistys*, *Suomen siirtolapuutarhaliitto*. Pyritään luomaan ja ylläpitämään yhteyttä Maaseudun tulevaisuus lehteen.

Tarjotaan siemeniä osana jäsenhankintaa museokauppoihin myyntiin. Tehdään tunnetuksi elävää kulttuuriperintöä esitteleviä museoita lehdessä. Jatketaan yhteistyötä myös *Helsingin seudun kesäyliopiston*, *luomumatkailuyhdistyksen (ECEAT)*, *Ympäristö- ja kuluttajapoliittisen yhdistyksen*, *Keuruun ekokylän*, *Mustialan maatalousoppilaitoksen*, *Elävä maa ry:n* ja *ProAgrian* kanssa. Pyritään ylläpitämään ja luomaan suhteita muihin harrastajatahoihin, kotitarveviljelijöihin sekä alan tutkijoihin.

1.9. Kirjavälitys

Jatketaan omaprofiilista kirjavälitystä. Kerrotaan lehdessä kiinnostavista, toimistossa myynnissä olevista kirjoista. Vanhojen alan kirjojen antikvariaattitoiminta on aloitettu. Mahdollisesti järjestetään myös puutarhakirjojen kirpputori joko taimipäivien yhteydessä tai muuten. Dendrologian seuran kirjoja voidaan ottaa myös välitettäväksi Maatiainen kirjavälityksessä. Etsitään vapaaehtoista henkilöä kirjavälitystoimintaa hoitamaan.

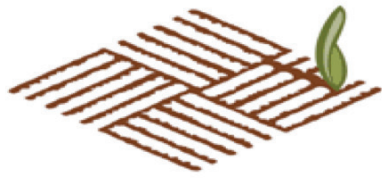
2. TAPAHTUMAT 2014

TAMMIKUUSSA

- ❖ 15.1. kello 17.00 puutarhakirjailija Anne Paalo kertoo villivihanneksista Toivo Rautavaaran perinteen jäljillä, bulgarialaisella villiyrntiperinteellä höystettynä.

HELMIKUUSSA

- ❖ 5.2.2014 kello 18.00 Pirkko Kahilan yleisesitelmä irksistä
- ❖ 13.2.2014 Siemenistä ja taimista se alkaa: Matti Lahtinen kertoo, mitä on ajankohtaista taimirintamalla
- ❖ 25.2.2014 Vuokko Coco kertoo kokeiluistaan tomaattien maailmassa. Samalla voit hankkia tomaattiin siemeniä, myös ylläpitotarkoituksessa. Vuokon kotona on kasvatettu tomaatteja 1960-luvulta ja viime kesänä Vuokko viljeli yli 40 lajiketta niin avomaalla, kesäkasvimaassa sekä parvekkeella.
- ❖ Uusi siemenluettelo ilmestyy viikolla 8

MAATIAINEN

MAALISKUUSSA

- ❖ Voidaan pitää viljelytapaaminen Seurasaaren perinnekasvimaan viljelystä kiinnostuneille.
- ❖ 28.-30.3.2014 Piha & Puutarha Turun Messu- ja Kongressikeskus

HUHTIKUUSSA

- ❖ 11-14.4.2014 Kevätpuutarha messut Helsingissä, johon Maatiainen osallistuu.
- ❖ 17.4.2014 Maatiaisien kevätkokous

TOUKOKUUSSA

- ❖ Seurasaaren perinnekasvimaan toukutyöt
- ❖ 23.5.2014 järjestetään Maatiaisien kevättäimipäivä.
- ❖ 29.5.2014 taimienvaihtopäivä Lopella 10-17.

KESÄKUUSSA

- ❖ Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan siemenmyynti- ja pieniin messutapahtumiin.
- ❖ Puutarhavierailu: iiriskokoelmien kukinta ja Olavi Niemen puutarha Vihdissä
- ❖ Seurasaaren kasvimaan hoitohommia

HEINÄKUUSSA JA ELOKUUSSA

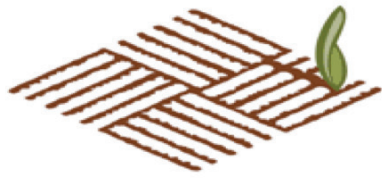
- ❖ Lomaillaan ja matkustellaan
- ❖ Seurasaaren kasvimaan hoitohommia

SYYSKUUSSA

- ❖ 5.9.2014 Syystäimipäivä
- ❖ 13.9.2014 (ehdotettu Seurasaaren ystäville ym.) Kekri Seurasaassa ja perinnekasvimaan sadonkorjuu
- ❖ 27.9.2014 Rutalahden syysmarkkinat Itä-Hämeen Joutsassa

LOKAKUUSSA

- ❖ Siemenkurssi tai siementalkoot

MAATIAINEN

- ❖ Maatiaisen 25-vuotis juhlatapahtuma

MARRASKUUSSA

- ❖ pidetään puutarha-aiheinen luento
- ❖ Yhdistyksen syyskokous

JOULUKUUKSI

- ❖ keksitään jotain oikein kotoisaa.

3. MATKAT 2014

MAALISKUUSSA

- ❖ 22-26.3.2014 Matka Madeiralle

KESÄKUUSSA

- ❖ Liivinmaa, Livonia eli Etelä-Viro ja Pohjois-Latvia juhannuksen aikoihin

HEINÄKUUSSA

- ❖ Kotimaanmatka vuoden 2014 perinnemaisemaan

SYYS-LOKAKUUSSA

- ❖ Ulkomaanmatka Krimille

4. JÄSENREKISTERIN YLLÄPITO JA JÄSENHANKINTA

Yhdistyksen jäsenmäärä on kehittynyt vakaasti ja on noin 2000:n paikkeilla. Jäsenrekisteriä hoitaa toiminnanjohtaja **Maija Manninen**. Kehitetään jäsenetuja: esimerkiksi alennuksia puutarhaliikkeissä. Tehostetaan jäsenmaksujen perintää. Hallitus seuraa jäsenmaksujen kertymää.

Uusia jäseniä hankitaan aktiivisesti. Järjestetään jäsenhankintakilpailu. Tehdään ainakin yhdestä lehdestä jäsenhankinnan kampanjanumero uusien jäsenten tavoittamiseksi. Markkinoidaan lehteä ja jäsenyyttä luomuviljelijöille ja muille kiinnostuneille tahoille.

Yhteistyötä *Omakotiliiton* kanssa jatketaan, ja yritetään saada artikkeli maatiaisista *Pellervo*-lehteen ja *Martta*-lehteen. Mainostetaan yhdistystä sen toimintaan läheisesti liittyvissä lehdissä kirjoittamalla niihin artikkeleita.

Muistutetaan jäseneduista ja jäsenkortista sekä niiden tuomista jäseneduista kuten alennuksista puutarhalehdistä ja taimistoilta.

5. TALOUS JA HALLINTO

5.1. Hallitus, taloushallinto ja muut toimijat

Hallitus kokoontuu tarpeen mukaan, mutta vähintään 6 kertaa vuodessa, ja vastaa toimintasuunnitelman toteuttamisesta, yhdistyksen sääntömääräisten tehtävien hoitamisesta ja yhdistyksen taloudesta. Kirjanpidosta vastaa Reilu Hallinto Oy.

5.2. Talous

Yhdistyksen taloudellinen tilanne on tiukka, mutta vakaa. Hallitus seuraa taloutta säännöllisesti. Maatiaisella on käytössään pankkitili Aktia pankissa sekä Suupohjan osuuspankissa.

Yhdistyksen tavoitteiden saavuttamiseksi toiminta- tai hankeavustusta voidaan hakea esimerkiksi Maa- ja metsätalousministeriöltä ja/tai ympäristöministeriöstä. Yksittäisiin koulutustilaisuuksiin haetaan tukea mm. Maaseudun Sivistysliitosta. Mainostetaan mahdollisuutta lahjoittaa varoja toiminnan tukemiseksi.

Yhdistyksen toiminta perustuu pääasiassa jäsenmaksutuloihin, joista suurinta osaa tarvitaan tiedotustoiminnan ja toimiston sekä jäsenrekisterinpidon ja muiden jäsenoimintakulujen peittämiseen. Muu varsinainen toiminta perustuu pääasiassa vapaaehtoistyöhön ja osallistujilta perittäviin maksuihin.